

Helsingin kaupunki

Tilinpäätöstiivistelmä 2010

Sisältö

Kaupunginjohtajan katsaus	3
Tulot ja menot	4
Verotulot	6
Valtionosuudet	6
Investoinnit	7
Henkilöstö	10
Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	11
Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä	11
Ympäristötekijät	12
Vuoden 2010 tilinpäätöksen tunnusluvut	13
Tuloslaskelma	14
Rahoituslaskelma	15
Talousarvion mukainen tuloslaskelma	16
Talousarvion mukainen rahoituslaskelma	17
Helsingin kaupungin tase, vastaavaa	18
Helsingin kaupungin tase, vastattavaa	19
Helsingin kaupunkikonserni	20
Konsernituloslaskelma	22
Konsernirahoituslaskelma	23
Konsernitase, vastaava	24
Konsernitase, vastattavaa	25

Vuoden 2009 kuntatalouden voimakkaan notkahduksen jälkeen tilanne parani hie- man vuonna 2010 myös Helsingissä. Kun vuonna 2009 Helsingin verotulot putosivat jopa hieman miinusmerk- kisiksi, niin vuonna 2010 verotulot kääntyivät 4,3 prosentin kasvuun toteutuen selvästi talousarviota parempina. Toimintamenojen kasvua saatiin hillittyä vuoden 2009 noin 6,5 prosentista noin 3,8 prosenttiin.

Helsingin kaupungin vuoden 2010 tilinpäätöksen tuloksen muodostumi- seen vaikuttaa erittäin merkittävästi Helsingin Vesi -liikelaitoksen toimin- tojen luovutus Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten perustamalle Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) vuoden 2010 alusta alkaen.

Kaupun vaikutus tilikauden 2010 tulokseen on +549,1 miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen tilikauden tulos ilman vesilaitostoimintojen siir- toa on 96 miljoonaa.

Strategisia merkkipaaluja Helsingin kaupungin toiminnassa vuonna 2010 olivat:

- Helsingin Energian kehitysohjel- ma "Kohti hiilineutraalia tulevai- suutta" hyväksyttiin joulukuussa kaupunginvaltuustossa.
- Vuonna 2009 alkaneeseen paljon keskustelua herättäneeseen pal- veluverkon kehittämisen selvityk- seen liittyen kaupunginvaltuusto päätti kesäkuussa, että lauta- ja johtokuntien tulee jatkaa palvelu- verkkojen kehittämistä siten, että kaupungin strategiaohjelman tavoitteet saavutetaan ja budjetti- raamissa pysytään.
- Lokakuussa kaupunginvaltuusto päätti alueellisten vuokra-asunto- yhtiöiden fuusioimisesta Helsingin kaupungin asunnot Oy:öön. Fuusio toteutetaan vuoden 2012 alussa.
- World Design Capital Helsinki 2012 -hankkeen toteuttamiseksi perustettiin Kansainvälinen designsäätiö, joka aloitti toimintansa kesällä 2010.

Helsingin tapahtumastrategia val- mistui vuonna 2010. Helsingin kau- punki osallistui selvästi tiiviimmin kumppanina Helsingissä järjestet- tyihin tapahtumiin. Kaupungin itse tuottamissa tapahtumissa kehitettiin vuonna 2010 erityisesti Valon vuo- denaika -tapahtumaa sekä Senaatin- torin uudenvuoden juhlaa. Kenties myös osin kasvaneen tapahtuma- tarjonnan innoittamana Helsingin majoitusliikkeissä yöpyi viime vuon- na enemmän vierailijoita kuin kerta- kaan aiemmin. Yöpymisiä ker- tyi noin 3 187 000, joka on 105 000 enemmän kuin edellisenä ennätys- vuonna 2008. Vapaa-ajan matkus- tus kasvoi selvästi enemmän kuin liikematkustus.

Helsinkiäisten keskustelunaihee- na vuonna 2010 oli poikkeukselli- nen lumitilanne ja erityisesti sen vai- kutukset liikenteeseen. Liikenteen toimivuuden turvaamiseksi Helsin- ki käynnisti joulukuussa Operaatio Lumisodan eli tehostetut toimet katujen talvihoidossa.

Talven 2010–2011 mittaan lunta pois kuljettavat kuorma-autot ovat olleet yleinen näky Helsingin kaduil- la. Jokaisena talviaamuna kaikkia katuja ei saatu aurattua ennen työ- matkaliikenteen alkua. Kuitenkin kaikki yhteiskunnan toiminnot kyet- tiin tuottamaan jokseenkin häiriöttö- mästi poikkeuksellisesta lumitilan- teesta huolimatta.

Uusien organisaatioiden, Helsin- gin seudun ympäristöpalvelut -kun- tayhtymän (HSY) ja Helsingin seu- dun liikenne -kuntayhtymän (HSL) toiminta käynnistyi vuoden 2010 aikana odotusten mukaisesti.

HSL:n yhtenä keskeisenä teh- tävänä vuonna 2010 oli 14 kunnan aluetta koskevan Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman val- mistelu. Suunnitelmaluonnos HLJ 2011 valmistui lokakuussa.

Seudullisessa yhteistyössä kes- keisimmät hankkeet vuonna 2010 olivat Helsingin ja Vantaan mahdol- lisen yhdistämisen etuja ja haitto- ja koskevan selvityksen sekä kak-

Pertti Nisonen

siportaisen seutuhallintomallin etuja ja haittoja koskevan selvityk- sen toteuttamiset.

Helsingissä toteutettiin investoin- nit suunnitellun mukaisesti talou- dellisesta taantumasta huolimatta. Vuoden 2010 investoinnit toteutui- vat ilman HSY-vesilaitoskauppaa tar- kasteltuna noin 601 miljoonan euron tasolla. Myllypuron pääterveysase- maa rakennettiin ja Malmin sairaala meni täydelliseen remonttiin. Oulun- kylän perhekuntoutuskeskus aloitti uusissa tiloissaan joulukuussa 2010. Liikennepuolella 143 metriä pitkä Crusellin silta valmistui vuonna 2010.

Yksi merkittävä päätös kos- ki uusien raitiovaunujen hankintaa. Tarjouskilpailussa vaunujen toimit- tajaksi valikoitui suomalainen kisko- kalustonvalmistaja Transtech.

Jussi Pajunen
Kaupunginjohtaja

Toimintatulot olivat tilinpäätös­vuonna 1 285,2 miljoonaa euroa (1 178,9 euroa vuonna 2009) ja ylittivät talousarvioon verrattuna 127 miljoonalla eurolla. Kasvua vuodesta 2009 oli 9,7 prosenttia. Suurimmat tulojen ylitykset olivat rakentamispalvelun (Stara) 70,1 miljoonaa euroa, sosiaali- ja terveystoimen 45,3 miljoonaa euroa sekä kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen 30,2 miljoonaa euroa. Lisäksi valmistus omaan käyttöön ylitti selvästi talousarviossa ennakoitua. Valtaosa tästä ylityksestä oli seurausta rakentamispalvelun (Stara) toimintavolyymien kasvusta.

Toimintamenot ylittivät talousarvion 152,1 miljoonalla eurolla. Ylitystä syntyi rakennus- ja ympäristötoimessa, sosiaali- ja terveystoimessa sekä kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimessa. Toimintamenoissa syntyi säästöä kaupunginjohtajan toimialalla ja sivistys- ja henkilöstötoimessa. Toimintamenot kasvoivat edellisestä vuodesta 3,8 prosenttia vertailukelpoisella organisaatiotarkenteella tarkasteltuna (keskeisin muutos vuosien 2009 ja 2010 välillä oli kotikuntakorvausmenojen huomioiminen uuden valtiosuuslain-

säädännön myötä opetustoimen menoiksi vuonna 2010).

Nettobudjetoitujen rakentamispalvelun sekä tilakeskuksen toimintavolyymit kasvoivat selvästi talousarviossa ennakoitua, ja tämä näkyy sekä kaupungin toimintamenojen että toimintatulojen kasvuna. Sosiaaliviraston menot ylittivät suunnitellun 61,1 miljoonalla eurolla. Tämä menoylitys tuotti myös tuloja talousarviossa arvioitua enemmän. Myös valtion maksamia osuuksia toimeentulotukeen saatiin talousarviossa ennakoitua enemmän.

Menoylityksiä suuremmista tuloylityksistä johtuen toimintakate muodostui 16,8 miljoonaa euroa suuremmaksi kuin talousarviossa arvioitiin.

Alhaisesta korkotasosta johtuen sekä rahoitustulot että rahoitusmenot jäivät talousarviota pienemmiksi.

Toteutunut vuosikate ylitti talousarvion 211,8 miljoonalla eurolla. Toteutunut vuosikate kattaa kuitenkin poistoista vain 29 prosenttia.

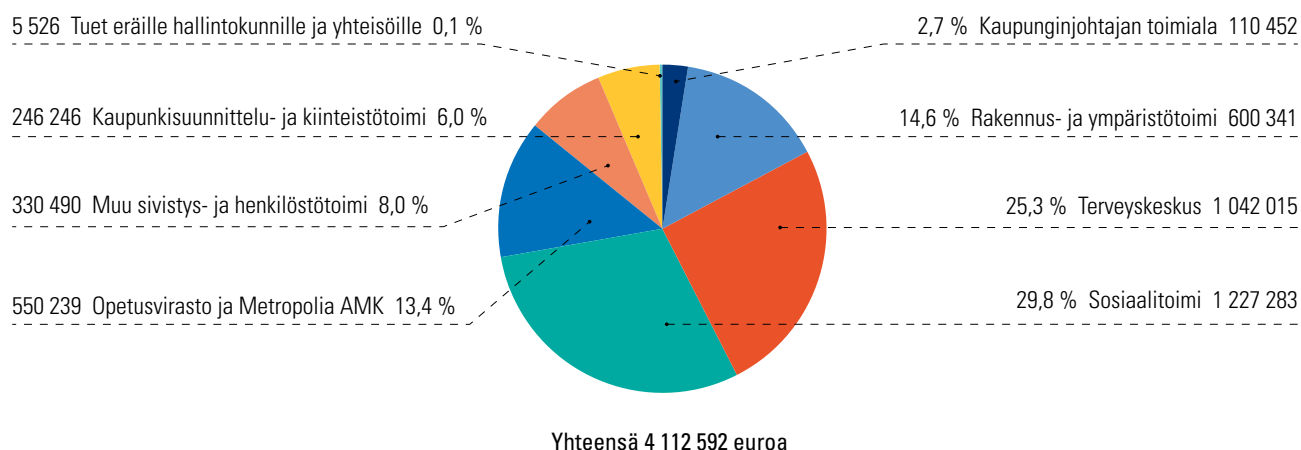
Satunnaiset tulot olivat 598,3 miljoonaa euroa ja ylittivät talousarvion 520,5 miljoonalla eurolla. Satunnaisiin tuloihin kirjattiin Helsingin Vesi -liikelaitoksen toimintojen luovutuksesta Helsingin seudun ympä-

ristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) syntynyt 549,1 miljoonan euron myyntivoitto. Vesilaitostoimintojen siirto HSY:lle toteutettiin liiketoimintakauppana käyttäen kauppahintana luovutetun omaisuuden käypiä arvoja. Helsingin Veden liiketoimintojen kauppahinnaksi muodostui 985,4 miljoonaa euroa.

Kaupasta syntyi 549,1 miljoonan euron kirjanpidollinen myyntivoitto kauppahinnan ja luovutetun omaisuuden tasearvon erotuksena. Myyntivoitto kirjautuu tuloslaskelmassa satunnaisiin tuottoihin ja lisää näin kirjanpidollista tulosta. Ilman vesilaitoskaupasta saatua myyntivoittoa tarkasteltuna satunnaiset erät toteutuivat noin 29 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä. Keskeisin syy tähän oli suunniteltua pienempinä toteutuneet maanmyyntitulot.

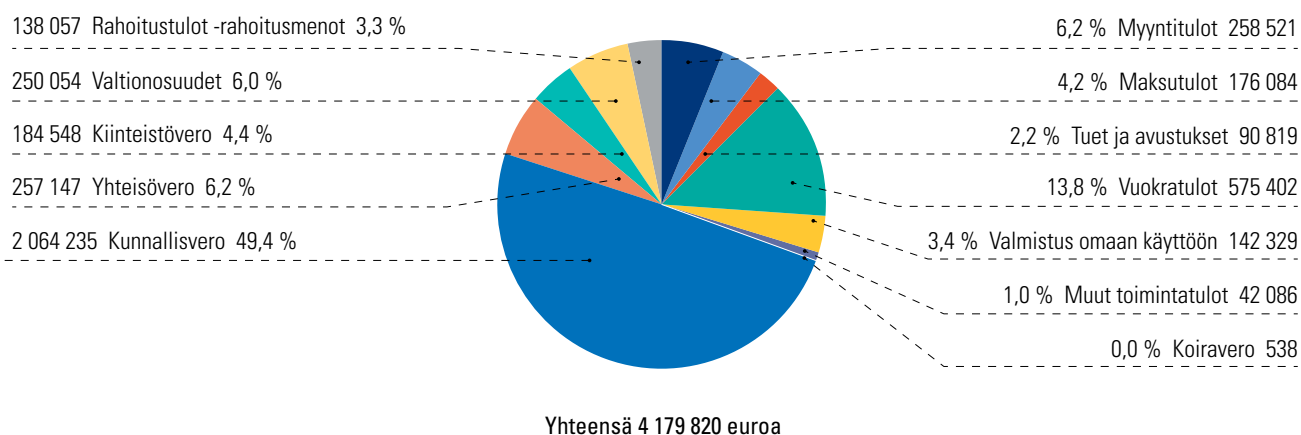
Tilikauden tulos muodostui edellä mainitusta myyntivoitosta ja arvioitua suuremmista verotuloista johtuen 705 miljoonaa euroa suuremmaksi kuin talousarviossa. Ilman vesilaitoskaupan myyntivoittoa tarkasteltuna tulos toteutui noin 155 miljoonaa euroa talousarviota parempana jääden kuitenkin edelleen 116 miljoonaa euroa negatiiviseksi.

Toimintamenot toimialoittain 2010*
1 000 euroa

* Ilman liikelaitoksia ja itsenäisinä taseyksiköinä toimivia rahastoja.

Toimintatulot, vero- ja valtionosuustulot, nettomääräiset rahoitustulot 2010*
1 000 euroa

* Ilman liikelaitoksia ja itsenäisinä taseyksiköinä toimivia rahastoja.

VEROTULOJEN ERITTELY

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Kunnallisvero	1 930 439	0	1 930 439	2 064 235	133 796	0
Yhteisövero	218 848	0	218 848	257 147	38 299	0
Kiinteistövero	189 000	0	189 000	184 548	-4 452	0
Koiravero	800	0	800	538	-262	0
Tulot	2 339 087	0	2 339 087	2 506 468	167 381	0
Netto	2 339 087	0	2 339 087	2 506 468	167 381	0

Verotuloja kertyi 167,4 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa. Vuoden 2010 kunnallisveroprosentti oli 17,5. Prosentti on pysynyt samana vuodesta 2003 lähtien. Kunnallisveroa kertyi 2 064,2 miljoonaa euroa. Talousarvio ylittyi 133,8 miljoonaa euroa. Kasvua edellisestä vuodesta oli 1,8 prosenttia.

Yhteisöveroa kertyi 257,1 miljoonaa euroa eli 38,3 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa. Yhteisöveron tuotto kasvoi edellisestä vuodesta 17,2 prosenttia.

Yleinen kiinteistöveroprosentti oli 0,8, vakituisten asuinrakennusten 0,32 ja rakentamiskelpoisten mutta rakentamattomien tonttien osalta 1,8. Kiinteistöveroa kertyi 184,5

miljoonaa euroa. Tämä alitti talousarvion 4,5 miljoonalla eurolla, mutta oli 18,5 prosenttia enemmän kuin vuonna 2009. Nousu oli seurausta kiinteistöveroprosenttien noususta.

Koiraveroa perittiin 50 euroa koiralta. Koiraveroa kertyi 0,5 miljoonaa euroa eli 0,3 miljoonaa euroa arvioitua vähemmän.

Valtionosuudet

VALTIONOSUUDET

1 000 euroa	Talousarvio	TA-muutokset	Yhteensä	Toteutunut	Poikkeama	Ylitysoikeus
Tulot	251 668	0	251 668	250 053	-1 615	0
Netto	251 668	0	251 668	250 053	-1 615	0

Valtionosuuslainsäädäntö uudistui vuoden 2010 alusta. Uuden järjestelmän mukainen kirjanpitoon kirjattava ns. yhden putken valtionosuus eli peruspalvelujen valtionosuus oli 278,2 miljoonaa euroa sisältäen järjestelmämuutoksen tasauksen

(-5,5 miljoonaa euroa) sekä verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen (-297,5 miljoonaa euroa). Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet olivat 29,0 miljoonaa euroa. Yhteensä vuotta 2010 koskevat valtionosuudet olivat siis 249,3 miljoonaa euroa. Lisäksi tili-

kaudelle kirjattiin vuotta 2009 koskeva keväällä 2010 tehty tilitys 0,8 miljoonaa euroa, jonka seurauksena vuoden 2010 tilinpäätökseen valtionosuustuloiksi muodostuu 250,1 miljoonaa euroa. Valtionosuuksia kertyi 1,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin talousarviossa arvioitiin.

Investointiosaan liittyvät tulot eli pysyvien vastaavien myyntitulot olivat 1 048,3 miljoonaa euroa. Tuloihin sisältyy Helsingin Vesi -liikelaitoksen omaisuuden myynti, 985,4 miljoonaa euroa, Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten perustamalle Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY). Muista investointiosaan liittyvistä tuloista suurimmat olivat maan myynnistä saadut tulot.

Investointimenoihin ilman liikelaitoksia oli käytettävissä ylitysoikeudet mukaan lukien yhteensä 901,9 miljoonaa euroa, josta käytettiin 731,8 miljoonaa euroa. Toteutusprosentiksi muodostui siten 81,1. Ylitysoikeuksista ja toteumasta 278,4 miljoonaa euroa oli kaupungin HSY:hyn tekemää peruspääoman sijoitusta.

Kiinteä omaisuus

Kiinteän omaisuuden myyntitavoitetta 61 miljoonaa euroa ei saavutettu. Rahoitusmarkkinoiden kriisistä vuonna 2008 alkaneesta laskusuhdanteesta lähtien toimitilarakentaminen on ollut vähäistä, eikä kiinnostusta toimitilatontteihin ole juuri ollut. Markkinoinnista huolimatta jo rakennettujen, vuokrattujen toimitilatonttien myyntineuvottelut ovat vain muutamassa tapauksessa johtaneet myönteiseen lopputulokseen.

Kamppi-Töölönlahti-alueen tonttien myyntitavoite ylitettiin 4 miljoonalla eurolla. UPM-Kymmene Oyj:lle myytiin Töölönlahdelta toimistotontti.

Östersundomissa jatkettiin aktiivista maanhankintaa ja kaupunginvaltuusto myönsi 3.2.2010 kiinteistöjen ostoihin ja lunastuksiin 2,1 miljoonaa euroa ylitysoikeutta.

Kaupunginvaltuusto myönsi 31.1.2011 kiinteistöjen ostoihin ja lunastuksiin 1,4 miljoonaa euroa ylitysoikeutta Paulig Oy:ltä lunastettavien tonttien ja katualueiden ostamiseksi. Määrärahaa ylittyi yhteensä 3,5 miljoonaa euroa.

Esirakentaminen

Esirakentamisen määrärahoja käytettiin 41,2 miljoonaa euroa. Suurimmat kohteet olivat Länsisataman alue, johon käytettiin 13,2 miljoonaa euroa ja Kalasataman alue, 12,4 miljoonaa euroa.

Kaupunginvaltuusto myönsi 3.2.2010 ylitysoikeutta 10,1 miljoonaa euroa muun muassa Arabianrannan, Töölönlahden ja Länsisataman esirakentamisen sekä Kalasataman esirakentamisen ja maaperänpuhdistuksen loppuunsaattamiseksi.

Tilakeskuksen hankkeet

Tilakeskus toteutti korjaushankkeita enemmän kuin yhtenäkkään aikaisempaan toimintavuotenaan. Uudis- ja lisärakennushankkeisiin käytettiin

24,3 miljoonaa euroa eli 55,6 prosenttia määrärahasta.

Tilakeskuksen korjaushankkeita toteutettiin lisääntyneen korjaustarpeen vuoksi arvioitua enemmän. Suurimmat yksittäiset hankkeet olivat päiväkotit Korallin uudisrakennus, 1,0 miljoonaa euroa, Oulunkylän palvelukeskuksen uudisrakennus, 3,9 miljoonaa euroa, Lehtisaaren päiväkodin ja ala-asteen yhteishanke, 0,9 miljoonaa euroa, itäinen yhteispäivystyssairaala, 1,8 miljoonaa euroa, Myllypuron uusi terveysasema, 4,3 miljoonaa euroa, Finlandia-talon näyttelytilat, 5,0 miljoonaa euroa sekä Finlandia-talon maanalaiset huoltotilat, 2,5 miljoonaa euroa.

Oulunkylän perhetukikeskus oli ainoa vuonna 2010 valmistunut uudisrakennus.

Roy Koto

Aalto-yliopiston taideteollisen korkeakoulun teos koristi Kiseleff-Sunnin talojen ulkoseinää.

Palvelutilojen korjaukset

Määrärahaa käytettiin kiireellisiin kosteusvauriokorjauksiin. Suurimmat korjauskohteet olivat Herttoniemen ala-asteen LVIS-parannus, 2,7 miljoonaa euroa sekä Kruunuhaan yläasteen, Sibelius-lukion ja päiväkotin Linnunlaulun kosteusvauriokorjaukset.

Kaupungintalon kortteleiden kehittämiseen käytettiin yhteensä 6,2 miljoonaa euroa, josta suurin kohde oli Kiseleffin ja Sunnin talojen peruskorjaus, 5,1 miljoonaa euroa.

Pelastustoimen rakennuksista Jätkäsaaren pelastusaseman rakentamiseen käytettiin 5,1 miljoonaa euroa, Erottajan aseman peruskorjaukseen 0,5 miljoonaa euroa ja muihin kohteisiin 0,4 miljoonaa euroa.

Kadut ja sillat

Katurakentamisen määrärahat olivat 131,4 miljoonaa euroa, joista käytettiin 88,6 miljoonaa euroa. Määrärahoja jäi käyttämättä melun-

torjunnassa (Itäväylän meluste Herttoniemessä), kaupungin ja Liikenneviraston yhteishankkeissa (Kehä I ja Lahdenväylä) ja Kruunuvooren rannan alueprojektissa (joukkoliikennesilta, Itäväylän ja Linnanrakentajantien liittymä). Kaupunginvaltuusto myönsi 3.2.2010 katuihin, liikenneväyliin ja ratoihin 19,1 miljoonaa euroa ylitysoikeutta.

Katujen uudisrakentaminen kohdistui pääosin projektialueille. Rakentaminen oli erityisen vilkasta Salmisaaressa, Hermanninrannassa, Arabianrannassa ja Viikki-Latokartanossa sekä Jätkäsaaren ja Kalasataman alueilla. Pienempiä kohteita olivat Alppikylä, Ormuspelto, Suutarilan alueet ja Myllypuron puukaupunkikylän alue. Rantarakentamisen pääkohteet olivat Salmisaarenranta ja Laajasalon tulvarakenteet.

Katujen peruskorjauskohteita olivat Keskuskatu, Yrjönkatu välillä Kalevankatu–Eerikinkatu ja Iso Puistotie. Siltojen peruskorjauskohteita olivat Itä-Pasilan kevyen liikenteen sillat, Kulosaaren silta ja Marjaniementien

silta Itäkeskuksessa. Päällysteiden uusiminen toteutui täysimääräisesti päällystysohjelman mukaisesti.

Liikennejärjestelyt

Suurimmat yksittäiset liikennejärjestelyhankkeet olivat Tapanilankaaren Suurmetsäntien liikennejärjestelyt, Kirkonkyläntien välillä Tapaninvainiontie–Tapaninkyläntie (Jokeri II) sekä kiertoliittymä Myllypurontielle Orpaanportaan liittymässä.

Jalankulun ja pyöräilyn järjestelyistä huomattavimmat olivat Arkadiankadun pyörätie välillä Runeberginkatu–Mechelininkatu, Savelan pääraitti ja Latokartanontien alikulkusilta, Longinojan raitit, Siilitien pohjoisosan pyörätie, Myllypurontien pyörätie osuudella Orpaanporras-Kolsintie sekä Karhusaarentien pyörätie Östersundomissa.

Muut kadunpidon investoinnit

Muut kadunpidon investoinnit käytettiin täysimääräisesti ja suurin

Jätkäsaaren ja Kalasatamaan tulee jätteiden putkikuljetusjärjestelmä.

Kalasataman väliaikaiskäyttöä kesällä 2010.

menoerä oli Vantaan Pitkäsuon ylijäämämaiden vastaanottoaikan toteutuksen ja viimeistelyn kustannukset. Lumen vastaanottoaikojen ja hiekkasiilojen osalta kehittämistä ja kunnostusta jatkettiin. Yleisten käymälöiden vaatimaa kunnallistekniikkaa rakennettiin suunnitellun mukaisesti.

Seppo Laakso

Talvella 2010 lunta auraavat traktorit olivat yleinen näky Helsingin kaduilla.

Yhteishankkeet Liikenneviraston kanssa

Liikenneviraston yhteishankkeista valmistuivat Lahdenväylällä Alppikylän melueste ja Turunväylän melueste Munkkivuoren kohdalla. Kehä I:llä käynnistettiin Kivikon eritasoliittymän suunnitteluhankinta.

Kamppi–Töölönlahti-alue

Kamppi–Töölönlahti-alueella katurakentamisen pääkohteet olivat Mehelininkadun ja Leppäsuon alueella sekä Malminrinteellä. Töölönlahden alueella pääpaino oli radan varren tonttien viereisten katujen suunnittelussa. Ratakuiluun sijoittuvan kävelijöille ja pyöräilijöille tarkoitetun väylän, Baanan, rakentaminen käynnistyi.

Jätkäsaari

Jätkäsaaren projektialueen rakentaminen etenee hyvin, tosin alkuperäisestä aikataulusta jäljessä. Crusellin silta ja Länsilinkki (Mehelininkadun alikulkutunneli) valmistuivat viimeistelytyötä lukuun ottamatta.

Kalasadama

Kalasadaman projektialueen esirakentaminen ja kunnallistekniikan rakentaminen etenivät suunnitellusti.

Puisto- ja viheraluerakentaminen

Puisto- ja viheraluerakentamisen määrärahat vuonna 2010 olivat 20,5 miljoonaa euroa ja käyttö oli 18,5 miljoonaa euroa. Puistojen merkittävimmät uudisrakennuskohteet olivat Linnanpuisto, Toukolan rantapuisto, Tulvaniitty, Viikinojanpuisto, Strömsinlahdenpuisto ja Rastilan kuusialta. Huomattavimmat peruskorjaushankkeet olivat Lastenlehto, Meripuisto, Kauppalanpuisto, Katri Valan puisto, Kustaa Adolfin puisto, Filpuksenpuisto, Svinhufvudinpuisto, Kiiltomadonpuisto, Tullisaarenpuisto ja Keulapuisto.

Liikuntapaikat

Liikuntapaikkojen investointimäärärahaa käytettiin muun muassa Hietarannan kahvila- ja pukuhuoneraennuksen rakentamiseen, Kontulan tekojääkentän ja huoltotilojen rakentamiseen, Kivikon liikuntapuiston pallokentän rakentamiseen, Pirkkolan uima- ja palloiluhallin julkisivuremonttiin, Töölön kisahallin peruskorjaukseen, Kallion tekojääkentän kunnostamiseen, Pitäjänmäen kentän kunnostukseen ja venesatamien peruskorjaukseen.

Talous- ja suunnittelukeskus

Tilinpäätösvuonna saatiin uusia sähköisiä palveluja.

Maarit Miettinen

Kaupungin henkilöstömäärän kasvu pysähtyi. Kuva Syystien palvelutalosta.

Kaupungin strategiaohjelmaan sisältyy useita henkilöstöpoliittisia tavoitteita. Keskeistä on muutosvalmiuden lisääminen johtamisen laatua kehittämällä. Henkilöstöpolitiikan tavoitealueita ovat lisäksi henkilöstövoimavaran hallinta, henkilöstön osaamisen vahvistaminen sekä palkitsemisen kokonaisuuden kilpailukykyisyys. Tarkoituksena on, että tarpeelliset työvälineet kaikilla näillä tavoitealueilla saadaan kehitetyiksi ja käyttöön strategiaikauden loppuun mennessä.

Kaupungin palveluksessa oli vuoden 2010 lopussa 39 198 henkilöä, joista 32 803 oli vakinaisia ja 6 395

määräaikaisia. Henkilöstön määrä oli 542 henkilöä (1,36 prosenttia) pienempi kuin edellisen vuoden lopussa. Kun organisaatiomuutosten vaikutukset jätetään huomioimatta, henkilöstömäärä väheni yhdeksällä henkilöllä. Työllistettyjä oli kaupungin palveluksessa vuoden aikana yhteensä 2 560 henkilöä. Seure Henkilöstöpalvelut Oy:stä ostettiin lyhytaikaista työvoimaa yhteensä 627 henkilötyövuoden verran. Vähennyksestä 226 henkilöä johtui Helsingin Veden toimintojen luovuttamisesta Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle.

Terveyskeskuksen pitkäaikais-sairaanhoito siirtyi 1.1.2010 sosiaali-

virastoon, Helsingin Vesi -liikelaitos yhdistettiin 1.1.2010 aloittaneeseen Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymään ja HKL-liikelaitokselta siirtyi liikennesuunnittelun ja matkaliikenteen henkilöstöä 1.1.2010 aloittaneeseen Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymään (HSL).

MetropoliLab-liikelaitos osakeyhtiöitettiin 1.6.2010, ja sosiaaliviraston lasten päivähoiton ruokapalveluhenkilökunta siirtyi 1.8.2010 lukien Helsingin kaupungin Palmia-liikelaitokseen.

Vuoden 2010 palkkasumma oli 1 327 miljoonaa euroa, joka oli vertailukelpoisella organisaatorakenteella tarkasteltuna 4,6 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna.

Kaupungin palveluksesta vuonna 2010 erosi 1 042 henkilöä (868 henkilöä vuonna 2009) ja siirtyi eläkkeelle 778 (792 henkilöä vuonna 2009). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 62,5 vuotta (62,36 vuotta vuonna 2009). Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 46,4 vuotta (46,4 vuotta vuonna 2009). Määräaikaista henkilöstöä oli 6 395 (6 711 vuonna 2009). Määräaikaisen henkilöstön määrän laskuun vaikuttivat erilaiset tekijät kuten projektien ja hankkeiden toteuttamiseen palkatun henkilöstön väheneminen.

Tarkempia tietoja henkilöstöstä esitetään kaupungin erikseen julkaisemassa henkilöstöraportissa.

KAUPUNGIN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ TOIMIALOITTAIN VUOSIEN 2009 JA 2010 LOPUSSA¹⁾

Toimialat	Vakainainen henkilöstö		Määräaikainen henkilöstö		Koko henkilöstö	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
1 Kaupunginjohtajan toimiala	2 128	2 465	131	156	2 259	2 621
2 Rakennus- ja ympäristötoimi	6 191	5 860	500	499	6 691	6 359
3 Sosiaali- ja terveystoimi	16 930	17 279	3 936	4 205	20 866	21 484
4 Sivistys- ja henkilöstötoimi	6 657	6 530	1 784	1 810	8 441	8 340
5 Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi	897	901	44	41	941	942
Yhteensä	32 803	33 035	6 395	6 711	39 198	39 746

¹⁾ Luvuissa ei ole mukana työllistettyjä.

Merkittävin riski on edelleen yleisen taloudellisen tilanteen heikkeneminen ja sen vaikutukset kaupungin talouteen. Taloussuunnitelmakauden kaikille vuosille 2010–2012 on suunniteltu huomattavaa lainanottoa. Taloustilanteen pidempivaikutteisena riskinä on velkaantumisen aiheuttama taloudellisen tasapainon ja rahoitusvajeen ongelma. Energia- ja ilmastopolitiikan kustannukset vaikuttavat kaupungin talouden tasapainoon.

Rakentamiseen ja kiinteistöihin liittyviä riskejä ovat muun muassa uudis- ja korjausrakentamisen laadun heikkous sekä harmaa talous,

joilla on merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia. Muita kiinteistöihin ja turvallisuuteen liittyviä riskejä ovat muun muassa onnettomuus-, palo- ja vuotovahingot, joita korvattiin kaupungin vakuutusrahastosta virastoille ja liikelaitoksille yli seitsemällä miljoonalla eurolla.

Toiminnallisina riskeinä on tunnistettu henkilöstön eläköitymisen vaikutukset, muuttuvat osaamistarpeet sekä riippuvuus kriittisten osaamisalueiden avainhenkilöistä. Kyseiset riskit voivat toteutuessaan uhata toiminnan sujuvuutta ja jatkuvuutta. Riskejä pyritään hallitsemaan muun muassa ennakoivi-

van henkilöstösuunnittelun avulla ja varahenkilöjärjestelyin.

Muina riskeinä on tunnistettu toimintaympäristön ja palvelutuotannon muutoksiin liittyviä prosessi-, liike-toiminta- ja jatkuvuusriskejä. Riippuvuus tietojärjestelmistä ja tietoliikenneyhteyksistä tuo haasteita useiden toimintojen häiriöttömälle jatkuvuudelle. Kyseisten riskien hallinta edellyttää kattavien prosessikuvausten ja riskienarviointien tekemistä. Poikkeukselliset sääolot, kuten runsasluminen talvi, voimakkaat sateet ja kesän pitkä hellejakso ovat myös osaltaan vaikuttaneet kaupunkikonsernin toimintaan ja talouteen.

Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä

Helsingin kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty kaupunginhallituksen hyväksymän sisäisen valvonnan yleisohjeen ja riskienhallinnan yleisohjeen linjausten mukaisesti. Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat toimialoiltaan sekä virastojen ja liikelaitosten johto vastaavat riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu virastoilta ja liikelaitoksilta sekä sisäiseltä ja ulkoiselta tarkastukselta saatujen arviointitietojen perusteella. Merkittäviä puutteita ei ole havaittu vuonna 2010.

Vuoden 2010 aikana virastot ja liikelaitokset ovat toteuttaneet vuoden 2009 selonteoissa ilmoittamiin suunnitelmia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan parantamiseksi. Virastot ja liikelaitokset ovat kehittäneet toimintaprosessejaan ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelytapojaan.

Riskienhallinnan näkökulma on yhä selkeämmin mukana koko kaupunkikonsernin toiminnan ohjauksessa, suunnittelussa ja seurannassa. Talous- ja suunnittelukeskuksen johdolla toimiva, keskeisten virastojen muodostama riskienhallinnan koordinaatioryhmä ohjaa ja koordinoi kaupunkikonsernin riskienhallintaa.

Sisäinen tarkastus avustaa kaupungin ylintä johtoa tarkastamalla ja arvioimalla virastojen ja liikelaitoksi-

en sekä tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta kaupunginjohtajan hyväksymän vuosisuunnitelman ja kaupungin johdolta saamiensa erillistoimeksiantojen perusteella. Päätyneellä tilikaudella tarkastuksissa ei ole tullut ilmi merkittäviä kaupunkitasoisia sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan puutteita. Sisäinen tarkastus on antanut raporteissaan virastoille ja liikelaitoksille suosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi.

Helsingin kaupunki on ympäristön kannalta Suomen merkittävimpien toimijoiden joukossa esimerkiksi liikenteessä, energiantuotannossa ja jätevesihuollossa. Kaupunki tuottaa noin viisi prosenttia Suomen hiilidioksidipäästöistä, ja Viikinmäen jätevedenpuhdistamo vastaa puolestaan lähes miljoonan ihmisen jätevesien puhdistuksesta.

Kaupungin organisaatiot kuluttavat paljon luonnonvaroja ja energiaa, mutta virastoilla ja liikelaitoksilla on myös paljon välillisiä ympäristövaikutuksia esimerkiksi kaupungin kehittämisen ja hankintojen välityksellä. Välilliset ympäristövaikutukset voivat olla sekä myönteisiä että kielteisiä. Kaupungin oman toiminnan ympäristöasioiden hallintaa ohjaavat kaupungin strategiaohjelma, ympäristöpolitiikka sekä ympäristönsuojelun osa-alueiden ohjelmat (muun muassa pääkaupunkiseudun ilmastostrategia ja ilmansuojelun toimintaohjelma). Lisäksi virastoilla ja liikelaitoksilla on käytössään ympäristöjärjestelmiä ja -ohjelmia.

Energia- ja ilmastopolitiikka

Kaupungin strategiaohjelmassa 2009–2012 on asetettu tavoitteeksi, että Helsinki kantaa vastuunsa ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Määrälliseksi tavoitteeksi on asetettu, että Helsingin kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään vähintään 20 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2020 mennessä.

Helsinki on laatinut Kestävän energiankäytön toimenpideohjelman (Sustainable Energy Action Plan). Ohjelma tähtää koko kaupungin energiatehokkuuden parantamiseen 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä.

Helsingin kaupungin energiansäästön kokonaistavoite on kiinteää 133,05 gigawattitunnin (GWh) energiamäärä.

Energiatehokkuussopimuksen toimeenpanoon liittyen valmistui vuoden 2010 vaihteeseen mennessä 9 hallintokunnan sitovia energiansäästötavoitteita koskeva toimintasuunnitelma ja 11 hallintokunnan suunnitelma oli valmisteilla.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi loppuvuonna 2010 Helsingin Energian päästöjen vähentämiseen ja uusiutuvan energian lisäämiseen tähtäävän kehitysohjelman (Helen 2020+ Kehitysohjelma kohti hiilineutraalia tulevaisuutta) ensimmäisen osan.

Ilmansuojelu

Ilmanlaadulle annetut EU:n raja-arvot ovat ylittyneet viime vuosina. Ilmansuojelun toimintaohjelmassa 2008–2016 esitetään toimenpiteet, joilla ylitykset voidaan jatkossa välttää. Valtaosa ilmansuojelukustannuksista kuluu raidehankkeisiin ja joukkoliikenteen edistämiseen.

Meluntorjunta

Noin 34 prosenttia helsinkiläisistä asuu alueilla, joilla tieliikenteen melutaso ylittää ohjearvon. Vastaavilla rai-deliikenteen melualueilla asuu noin 9 prosenttia kuntalaisista. Kaupunki on laatinut EU:n ympäristömeludirektiivin mukaisen meluntorjunnan toimintasuunnitelman 2008–2012. Melu aiheuttaa kaupungille kustannuksia myös muun muassa terveysvaikutustensa kautta. Kustannuksia ja tapausmääriä selvitetään parhaillaan.

Maaperän kunnostaminen

Helsingissä otetaan uuteen käyttöön alueita, joiden maaperää joudutaan esirakentamaan ennen uutta käyttöä. Osa esirakentamisesta on pilaantuneen maan kunnostamista. Helsingissä on myös joitakin entisiä kaatopaikkoja, jotka ennallistetaan ympäristösuojelulain mukaisesti. Entisten kaatopaikkojen kunnostamiseen kaupunki on varautunut alustavasti 10 miljoonan euron määrärahavaroituksella.

Helsinki kantaa vastuunsa ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

VUODEN 2010 TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Vuosikate euroa/asukas

= $\text{Vuosikate} / \text{asukasmäärä 31.12.2010}$

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulo-rahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Pääomamenojen tulo-rahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv)

= $365 * \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainat euroa/asukas

= $\text{Lainat} / \text{asukasmäärä 31.12.2010}$

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

VUODEN 2010 TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelman tunnusluvut	2010	2009
Toimintatuotot toimintakuluista, %	40,1	41,4
Vuosikate, milj. euroa	388,0	315,3
Vuosikate % poistoista	114,6	94,5
Vuosikate, euroa/asukas	659	541
Vuosikate ilman liikelaitoksia, euroa/asukas	114	-24
Asukasmäärä	588 600	583 100
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2010	2009
Investointien tulo-rahoitus, %	44,8	50,8
Pääomamenojen tulo-rahoitus, %	23,8	45,1
Lainanhoitokate	4,7	4,3
Rahavarat 31.12., 1000 euroa	723 855	687 655
Kassan riittävyys, päivää	45	53
Taseen tunnusluvut	2010	2009
Omavaraisuusaste, %	75,1	75,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	42,8	39,1
Lainakanta, 31.12. milj. euroa	1 171	890
Lainat, euroa/asukas	1 989	1 527
Lainasaamiset, 31.12. milj. euroa	1 648	980
Konsernitaseen tunnusluvut	2010	2009
Omavaraisuusaste, %	58,8	60,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	90,3	84,5
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 euroa	4 071 585	3 365 612
Konsernin lainakanta, euroa/asukas	6 917	5 772
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 euroa	675 859	430 949
Konsernin lainasaamiset, euroa/asukas	1 148	739

Helsingin kaupungin tuloslaskelma

HELSINGIN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA

	01.01.–31.12.2010	01.01.–31.12.2009
Toimintatuotot		
Myyntituotot	1 017 924 862,61	1 050 611 592,41
Maksutuotot	174 842 346,55	166 412 570,72
Tuet ja avustukset	90 412 829,30	81 763 056,56
Vuokratuotot	281 262 852,44	274 466 055,95
Muut toimintatuotot	64 403 450,83	49 765 403,59
	1 628 846 341,73	1 623 018 679,23
Valmistus omaan käyttöön	151 834 410,42	148 163 413,42
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 330 932 388,18	-1 291 975 493,76
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-382 614 514,20	-370 248 867,27
Muut henkilösivukulut	-77 176 684,26	-80 871 130,44
Palvelujen ostot	-1 452 411 841,34	-1 340 738 928,67
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-459 836 014,10	-483 314 041,36
Avustukset	-323 732 829,61	-309 913 666,70
Vuokratulut	-152 366 136,66	-146 997 605,46
Muut toimintakulut	-35 162 996,06	-39 835 930,16
	-4 214 233 404,41	-4 063 895 663,82
TOIMINTAKATE	-2 433 552 652,26	-2 292 713 571,17
Verot ja valtionosuudet		
Verotulot	2 506 468 227,73	2 403 574 025,41
Valtionosuudet	250 053 016,00	160 925 949,00
	2 756 521 243,73	2 564 499 974,41
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	63 769 996,33	46 433 988,27
Muut rahoitustuotot	18 549 020,64	17 562 718,08
Korkokulut	-16 158 455,82	-19 089 655,56
Muut rahoituskulut	-1 098 442,16	-1 387 345,02
	65 062 118,99	43 519 705,77
VUOSIKATE	388 030 710,46	315 306 109,01
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-338 727 725,42	-333 019 938,76
Arvonalentumiset	0,00	-500 000,00
	-338 727 725,42	-333 519 938,76
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	598 671 859,50	34 520 974,05
Satunnaiset kulut	-2 621 968,00	-2 159 063,37
	596 049 891,50	32 361 910,68
TILIKAUDEN TULOS	645 352 876,54	14 148 080,93
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	16 778 941,17	-8 232 905,07
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	24 280 854,06	17 531 118,14
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	8 229 563,17	-1 317 177,00
	49 289 358,40	7 981 036,07
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ (-)	694 642 234,94	22 129 117,00

HELSINGIN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA

	2010	2009
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	388 030 710	315 306 109
Satunnaiset erät	596 049 892	32 361 911
Tulorahoituksen korjauserät	-618 694 810	-50 653 956
	365 385 792	297 014 064
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-878 980 726	-632 292 732
Rahoitusosuudet investointimenoihin	11 953 361	11 645 304
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 050 424 829	45 651 313
	183 397 464	-574 996 115
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	548 783 256	-277 982 051
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-777 746 869	-63 392 013
Antolainasaamisten vähennykset	86 100 229	82 466 064
	-691 646 640	19 074 051
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	351 100 000	290 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-70 419 606	-58 720 171
	280 680 394	231 279 829
Oman pääoman muutokset	0	-254 231
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 956 714	-4 289 407
Vaihto-omaisuuden muutos	-6 563 807	15 113 552
Saamisten muutos	-57 674 805	4 794 252
Korottomien velkojen muutos	-39 334 502	15 470 639
	-101 616 400	31 089 036
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-512 582 646	281 188 685
RAHAVAROJEN MUUTOS	36 200 610	3 206 634
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	723 855 768	687 655 159
Rahavarat 1.1.	687 655 158	684 448 525
	36 200 610	3 206 634

Talousarvion mukainen tuloslaskelma

TALOUSARVION MUKAINEN TULOSLASKELMA

1 000 euroa	Toteutunut 2009	Talousarvio 2010	Toteutunut 2010	Poikkeama 2010	TA-muutos 2010
TOIMINTATULOT					
Myyntitulot	207 499	204 238	258 521	54 283	7 817
Maksutulot	164 028	156 817	176 084	19 267	-836
Tuet ja avustukset	79 999	77 454	90 818	13 364	1 842
Vuokratulot	559 182	544 067	575 402	31 335	-249
Muut toimintatulot	31 073	33 358	42 086	8 728	730
	1 041 781	1 015 934	1 142 911	126 977	9 304
Valmistus omaan käyttöön	137 072	100 415	142 329	41 914	0
	1 178 853	1 116 349	1 285 240	168 891	9 304
TOIMINTAKULUT					
Palkat	-1 110 247	-1 123 680	-1 156 075	-32 395	-27 201
Henkilösivumeno	-394 477	-406 956	-407 950	-994	-10 931
Palvelujen ostot	-1 367 554	-1 494 400	-1 621 461	-127 061	-87 072
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-164 014	-148 563	-156 628	-8 065	457
Avustukset	-426 851	-309 551	-323 368	-13 817	-15 612
Vuokrat	-414 224	-432 363	-433 402	-1 039	-2 093
Muut menot	-14 167	-44 976	-13 708	31 268	-5 251
	-3 891 534	-3 960 489	-4 112 592	-152 103	-147 703
TOIMINTAKATE	-2 564 394	-2 773 495	-2 712 681	60 814	-93 050
Verot ja valtionosuudet					
Verotulot	2 403 574	2 339 087	2 506 468	167 381	0
Valtionosuudet	160 926	251 668	250 053	-1 615	0
	2 564 500	2 590 755	2 756 521	165 766	0
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	70 474	76 102	72 716	-3 386	0
Muut rahoitustulot	80 909	78 553	79 762	1 209	0
Korkomenot	-16 176	-44 120	-13 540	30 580	0
Muut rahoitusmenot	-1 271	-1 700	-881	819	0
	133 936	108 835	138 057	29 222	0
VUOSIKATE	175 615	31 847	-14 245	-46 092	-93 050
Poistot ja satunnaiset erät					
Poistot	-211 130	-204 285	-231 550	-27 265	0
Satunnaiset tulot	34 235	77 808	598 290	520 482	0
Satunnaiset menot	-2 159	0	0	0	0
	-179 054	-126 477	366 740	493 217	0
TILIKAUDEN TULOS	-193 299	-271 027	433 966	704 993	-138 399
Poistoeron muutos	841	0	841	841	0
Varausten vähennys	0	0	29 697	29 697	0
Rahastojen lisäys	-24 031	-50 000	-18 075	31 925	-17 950
Rahastojen vähennys	16 041	28 700	25 619	-3 081	0
	-7 149	-21 300	38 082	59 382	-17 950
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ (ALIJÄÄMÄ)	-200 448	-292 327	472 048	764 375	-156 349

TALOUSARVION MUKAINEN RAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
Toiminnan rahavirta			
Tulorahoitus			
Vuosikate	-144 550	67 226	211 776
Satunnaiset erät	77 808	598 290	520 482
Tulorahoituksen korjauserät	-95 846	-613 445	-517 599
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-532 245	-731 817	-199 572
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 808	6 113	3 305
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	75 000	1 042 216	967 216
Toiminnan ja investointien rahavirta	-617 025	368 583	985 608
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-13 756	-711 191	-697 435
Antolainasaamisten vähennykset	36 771	38 620	1 849
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	359 820	351 100	-8 720
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-109 820	-64 820	45 000
Rahoituksen rahavirta	273 015	-386 291	-659 306
Pääoman siirto Helsingin Energian pääomasta	0	200 000	200 000
Toimintapääoman muutos	-344 010	182 292	526 302

HELSINGIN KAUPUNGIN TASE

VASTAAVAA	31.12.2010	31.12.2009
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	65 690 172,53	51 345 923,84
Muut pitkävaikutteiset menot	246 698 519,32	248 400 146,90
Ennakkomaksut	0,00	8 241,00
	312 388 691,85	299 754 311,74
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 786 048 798,39	2 741 580 872,36
Rakennukset	1 520 165 314,90	1 517 029 747,31
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 901 875 968,50	2 264 831 817,20
Koneet ja kalusto	212 705 294,60	208 880 423,60
Muut aineelliset hyödykkeet	9 916 286,36	9 566 804,39
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	233 056 036,07	182 713 587,19
	6 663 767 698,82	6 924 603 252,05
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 158 578 040,09	855 943 550,69
Joukkovelkakirjalainasaamiset	197 490 200,00	247 428 180,00
Muut lainasaamiset	1 450 670 124,71	732 561 714,00
Muut saamiset	23 484 509,03	8 300,00
	2 830 222 873,83	1 835 941 744,69
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	342 180 829,19	362 037 434,90
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	4 166 662,80	4 165 570,56
Muut toimeksiantojen varat	450 453 023,63	377 538 005,12
	796 800 515,62	743 741 010,58
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	72 253 263,20	65 822 599,05
Keskeneräiset tuotteet	3 156 271,98	3 023 129,23
	75 409 535,18	68 845 728,28
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	62 229,53	62 229,53
Muut saamiset	4 625 070,72	3 655 164,00
Siirtosaamiset	0,00	6 666,67
	4 687 300,25	3 724 060,20
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	114 789 161,27	96 952 257,32
Lainasaamiset	1 150 896,63	998 519,63
Muut saamiset	63 880 311,35	55 097 116,10
Siirtosaamiset	119 670 839,23	89 731 750,95
	299 491 208,48	242 779 644,00
Saamiset yhteensä	304 178 508,73	246 503 704,20
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitus rahamarkkinainstrumentteihin	613 245 356,27	564 976 410,43
	613 245 356,27	564 976 410,43
Rahat ja pankkisaamiset	110 610 412,03	122 678 748,22
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 706 623 592,33	10 807 044 910,19

VASTATTAVAA	31.12.2010	31.12.2009
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	2 972 406 573,75	2 972 406 573,75
Arvonkorotusrahasto	1 825 821 315,58	1 826 400 305,58
Muut omat rahastot	493 247 993,16	501 477 556,33
Muu oma pääoma	729 030 699,71	729 030 699,71
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä (-)	1 613 469 982,70	1 591 340 865,70
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	694 642 234,94	22 129 117,00
	8 328 618 799,84	7 642 785 118,07
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	337 428 345,96	375 114 790,65
Vapaaehtoiset varaukset	103 530 603,87	127 811 457,93
	440 958 949,83	502 926 248,58
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	250 233 593,00	265 389 000,00
Muut pakolliset varaukset	8 736 924,77	14 231 329,00
	258 970 517,77	279 620 329,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	342 412 939,93	362 294 081,92
Lahjoitusrahastojen pääomat	4 166 662,80	4 165 570,56
Muut toimeksiantojen pääomat	430 020 125,43	355 123 856,35
	776 599 728,16	721 583 508,83
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	100 000 000,00	120 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	964 894 203,32	699 685 714,28
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	348,61
Saadut ennakot	1 600 000,00	1 600 000,00
Liittymismaksut ja muut velat	188 894,17	19 805 299,80
	1 066 683 097,49	841 091 362,69
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	20 000 000,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	85 891 510,96	69 318 909,21
Lainat julkisyhteisöiltä	348,61	1 100 697,28
Saadut ennakot	21 750 262,02	19 968 206,50
Ostovelat	202 590 001,06	177 651 477,53
Liittymismaksut ja muut velat	97 061 857,96	83 436 452,34
Siirtovelat	407 498 518,63	467 562 600,16
	834 792 499,24	819 038 343,02
Vieras pääoma yhteensä	1 901 475 596,73	1 660 129 705,71
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 706 623 592,33	10 807 044 910,19

Kuntakonsernin toiminta

Helsingin kaupunkikonserniin kuuluvat ne yhtiöt, säätiöt, yhdistykset ja muut yhteisöt, joissa kaupungilla on määräysvaltaa.

Näiden konserniohjausvastuu on jaettu toimialoittain kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien kesken.

Kaupunki emoyhteisönä vastaa kaupunkikonsernin kehityksen ohjaisesta sekä kaupungin järjestämien palvelujen määrittelystä. Konserniin kuuluvia yhteisöjä käytetään täydentämään kaupungin palvelutuotantoa ja hoitamaan kaupunkikonsernin muita tehtäviä. Kaupunki tuottaa tytäryhteisömuodossa palveluja mm. seuraavilla toimialoilla: opetus, kulttuuri, sosiaalitoimi, terveystoimi, kiinteistöt, pysäköinti, matkailu, liikunta, energia, bussiliikenne, catering, elinkeino ja henkilöstö.

Kaupungin omistajapolitiikan lähtökohtana on kaupunginvaltuuston strategiaohjelma ja muut omistajapolitiikkaa koskevat päätökset. Kaupunginhallituksen konsernijaosto laatii tarpeen mukaan tytäryhteisökohtaisia omistajapolitiittisia linjauksia.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt konserniohjauksen välineeksi Helsingin kaupungin konserniohjeen tammikuussa 2008 ja kaupungin hallitus syyskuussa 2009 johtamisen ja hallinnon keskeiset periaatteet Helsingin kaupunkikonsernin tytäryhteisöissä.

Konserniohjausta on tehostettu kaupunkikonsernin kokonaisedun näkökulmasta tavoitteena tytäryhteisöjen toiminnan tehokkuuden ja tuottavuuden parantaminen sekä johtamis- ja hallintokäytäntöjen yhtenäistäminen.

Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuonna 2010 toimintansa kaupunkikonsernissa aloittivat seuraavat tytäryhteisöt: Jätkäsaaren jätteen putkikeräys Oy, Kalasataman jätteen putkikeräys Oy, Kalasataman Palvelu Oy sekä MetropoliLab Oy, johon siirrettiin MetropoliLab-liikelaitoksen toiminta.

Suomenlinnan Liikenne Oy:n omistus siirtyi kokonaisuudessaan kaupungille kaupungin ostettua val-

tion omistaman osuuden (50 prosenttia). Niemikotisäätiön sääntöjä muutettiin siten, että Niemikotisäätiöstä tuli Helsingin kaupungin tytär-

Mirva Hokkanen

Kaupunkikonsernin toimitusjohtajat neuvottelupäivillä. Vetovuorossa Forum Viriumin toimitusjohtaja Jarmo Eskelinen (vas.). Kuvassa myös pianisti Iiro Rantala.

yhteisö vuoden 2011 alusta lukien. PosiVire Oy:n omistuspohja laajentui, kun Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) tuli yhtiön osakkaaksi noin 34 prosentin omistusosuudella.

Kaupunginvaltuusto teki päätöksen alueellisten vuokra-asuntoyhtiöiden fuusioimisesta Helsingin kaupungin asunnot Oy:öön. Fuusio toteutetaan vuoden 2012 alussa. Kiinteistö Oy Auroranlinna päätettiin fuusioda neljä kaupungin omistamaa asuntoyhtiötä vuoden 2011 alusta.

Vuonna 2009 perustettujen Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) ja Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) varsinainen toiminta alkoi vuoden 2010 alusta. Helsingin Veden koko toiminta siirrettiin liiketoimintakaudella HSY:lle.

World Design Capital Helsinki 2012 -hankkeen toteuttamiseksi perustettiin Kansainvälinen designsäätö, joka aloitti toimintansa kesälä 2010.

Konsernijohto seurasi toiminnan ja talouden seurannan yhteydes-

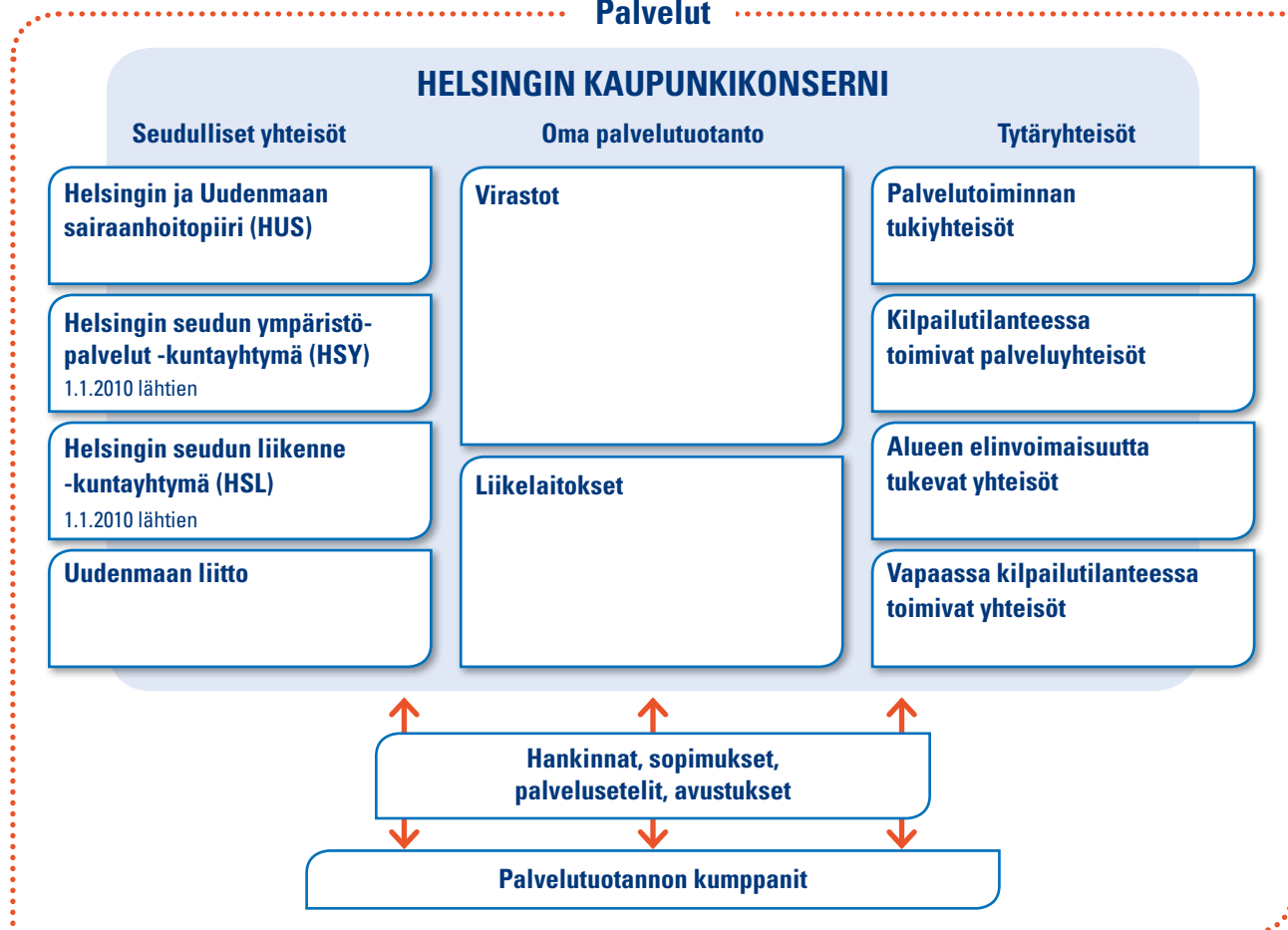
sä konserniyhteisöjen riskitilannetta. Lisäksi vuonna 2010 konsernijaostolle esitettiin kahdesti katsaus tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta. Katsaukset perustuvat muun muassa tytäryhteisöjen vuosittain antamiin sisäisen valvonnan selontekoihin.

Konserniyhteisöt työllistivät vuoden 2010 lopussa 4 428 henkilöä. Henkilöstön kokonaismäärä laski noin 3 prosenttia edellisvuodesta.

Asiakkaat: kaupunkilaiset, yritykset, yhteisöt ja vierailijat

Palvelut

Helsingin kaupungin konsernituloslaskelma

HELSINGIN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA

1 000 euroa	01.01.–31.12.2010	01.01.–31.12.2009
Toimintatuotot	2 760 710	2 547 766
Toimintakulut	-4 835 761	-4 555 246
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta / tappiosta (-)	18 683	18 247
TOIMINTAKATE	-2 056 368	-1 989 233
Verotulot	2 506 468	2 403 574
Valtionosuudet	250 053	160 926
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	27 489	26 677
Muut rahoitustuotot	7 413	4 885
Korkokulut	-81 191	-96 613
Muut rahoituskulut	-4 939	-6 137
	-51 228	-71 188
VUOSIKATE	648 925	504 079
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-514 760	-472 384
Tilikauden yli- ja alipariarvot	2 775	-1 691
Arvonalentumiset	-2	-500
	-511 987	-474 575
Satunnaiset erät	279 154	32 168
TILIKAUDEN TULOS	416 092	61 672
Tilinpäätössiirrot	1 717	-23 827
Vähemmistöosuudet	433	1 119
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	418 242	38 964
Konsernituloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	57,1	55,9
Vuosikate/Poistot, %	126,7	106,2
Vuosikate, euroa/asukas	1 102	864
Asukasmäärä	588 600	583 100

HELSINGIN KAUPUNGIN KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	2010	2009
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	648 924	504 079
Satunnaiset erät	279 364	32 168
Tulorahoituksen korjauserät	-306 959	-61 356
	621 329	474 891
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 531 360	-1 090 135
Rahoitusosuudet investointimenoihin	32 403	11 839
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	626 492	171 422
	-872 465	-906 874
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-251 136	-431 983
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-338 453	-56 765
Antolainasaamisten vähennykset	69 904	69 537
	-268 549	12 772
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	943 858	635 410
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-278 836	-194 952
Lyhytaikaisten lainojen muutos	40 951	-15 744
	705 973	424 714
Oman pääoman muutokset	-36 869	-254
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-17 395	-6 188
Vaihto-omaisuuden muutos	-8 781	15 087
Saamisten muutos	-75 318	1 556
Korottomien velkojen muutos	9 737	2 003
	-91 757	12 458
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	308 798	449 691
RAHAVAROJEN MUUTOS	57 663	17 708
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	971 628	913 965
Rahavarat 1.1.	913 965	896 257
	57 663	17 708
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus, %	41,5	45,7
Pääomamenojen tulorahoitus, %	41,2	39,3
Lainanhoitokate	2,0	2,1
Kassan riittävyys (pv)	50	56

HELSINGIN KAUPUNGIN KONSERNITASE

1 000 euroa	31.12.2010	31.12.2009
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	77 740	58 780
Muut pitkävaikutteiset menot	291 025	282 956
Ennakkomaksut	1 871	3 640
	370 636	345 376
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 838 504	2 792 274
Rakennukset	4 701 856	4 415 375
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 644 977	2 353 485
Koneet ja kalusto	593 898	579 613
Muut aineelliset hyödykkeet	31 816	34 196
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	440 947	487 467
	11 251 998	10 662 410
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	162 270	166 745
Muut osakkeet ja osuudet	382 484	360 401
Joukkovelkakirjalainasaamiset	197 490	247 428
Muut lainasaamiset	478 369	183 521
Muut saamiset	26 730	2 240
	1 247 343	960 335
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	471 432	399 449
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	87 545	78 765
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	19 503	18 421
Lyhytaikaiset saamiset	384 868	310 618
	404 371	329 039
Rahoitusarvopaperit	623 861	587 527
Rahat ja pankkisaamiset	347 767	326 438
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 804 953	13 689 339

1 000 euroa	31.12.2010	31.12.2009
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	2 972 407	2 972 406
Arvonkorotusrahasto	1 832 150	1 832 746
Muut omat rahastot	711 681	714 196
Muu oma pääoma	734 187	729 031
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	1 319 805	1 327 706
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	418 242	38 964
	7 988 472	7 615 049
VÄHEMMISTÖOSUDET	60 615	55 482
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	468 327	466 518
Vapaaehtoiset varaukset	181 542	198 276
	649 869	664 794
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	252 407	267 179
Muut pakolliset varaukset	36 182	39 725
	288 589	306 904
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	779 647	725 059
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	3 752 794	3 179 363
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	72 227	32 556
	3 825 021	3 211 919
Lyhytaikainen		
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	318 791	186 249
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	893 949	923 883
	1 212 740	1 110 132
Vieras pääoma yhteensä	5 037 761	4 322 051
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	14 804 953	13 689 339
Konsernitaseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	58,8	60,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	90,3	84,5
Kertynyt ylijäämä, euroa	1 738 047	1 366 670
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	2 953	2 344
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 euroa	4 071 585	3 365 612
Konsernin lainakanta, euroa/asukas	6 917	5 772
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa	675 859	430 949
Konsernin lainasaamiset, euroa/asukas	1 148	739

HELSINGIN KAUPUNKI
TILINPÄÄTÖS 2010
TIIVISTELMÄ

Julkaisija

Helsingin kaupunki
Talous- ja suunnittelukeskus

Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki
PL 20
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihte (09) 310 2505
www.hel.fi/taske

Tilinpäätöstiivistelmän toimitus:
Talous- ja suunnittelukeskus (Taske)

Ulkoasu ja taitto: Innocorp Oy
Valokuvat: Helsingin kaupungin aineistopankki
Paino: Helsingin kaupungin digipaino
ISBN printti 978-952-223-956-3
ISBN verkko 978-952-223-957-0

Kannen kuva: Sambakarnevaalikulku
Helsinki-päivänä 12.6.2010.
Kuvaaja: Talous- ja suunnittelukeskus /
Marita Haukema

Helsingin kaupunki

Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki
PL 20
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihte (09) 310 2505
www.hel.fi/taske